

Seat Number

--	--	--	--	--	--

CJ - 101

Introduction to Mass Communication and Journalism (11010)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. All questions carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
5. Figures to right indicate full marks.
उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
6. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.

1. Write Answers any four of the following.

12

खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

- a) What are the types of communication?
संवादाचे प्रकार कोणते ?
- b) What is mass communication?
जनसंवाद म्हणजे काय ?
- c) Which are the elements of communication process.
संवाद प्रक्रियेतील मुलभूत घटक कोणते ?
- d) What is face to face communication
समोरा समोरील संवाद म्हणजे काय ?
- e) What is Bullet theory?
बंदूकीच्या गोळीचा सिध्दांत म्हणजे काय ?
- f) Describe Lass Wells Model.
लॉसवेल चे प्रतिमान स्पष्ट करा.

- g) What are barriers in communication process?
संवाद प्रक्रियेतील अडथळे कोणते ?
- h) What is theory of Marshall-Mcluhan?
मार्शल मॅकलूहान यांचा सिध्दांत कोणता.

2. Discuss about the element which are effecting the message. 12
संदेशावर परिणाम करणाऱ्या घटकाविषयी चर्चा करा.

OR

What is communication? Describe in detail.
संवाद म्हणजे काय ? याविषयी सविस्तर चर्चा करा.

3. What is online newspaper? Describe in brief. 12
ऑनलाईन न्यूजपेपर म्हणजे काय ? थोडक्यात लिहा.

OR

Explain the model of Schramm.
श्रॅम यांचे प्रतिमान स्पष्ट करा.

4. Discuss the important trends in Indian Journalism. 12
भारतीय पत्रकारितेतील महत्वाच्या पैलू विषयी चर्चा करा.

OR

Compare group communication and mass communication.
गट संवाद आणि जनसंवाद यांतील तुलना स्पष्ट करा.

5. Write short notes any two of the following. 12
टिपा लिहा कोणत्याही दोन.

- a) Two step Flow theory.
द्विस्तरीय प्रभाव सिध्दांत
- b) Mass Communication.
जनसंवाद
- c) Media Responsibilities
माध्यमांची जबाबदारी
- d) SMCR Model.
एस.एम.सी.आर . प्रतिमान

Seat Number

--	--	--	--	--	--

CJ - 301

Leader and Feature Writing Photo Journalism (23010)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शार्पचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. All question are compulsory.
सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
6. All question carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Write Answers any four of the following.

12

- a) What is the editorials.
संपादकीय म्हणजे काय.
- b) What is importance of photos in news paper.
वृत्तपत्रातील छायाचित्रांचे वैशिष्ट्ये सांगा.
- c) What is feature
वृत्तलेख म्हणजे काय.
- d) What is the style of writing.
लिखान शैली म्हणजे काय.
- e) What is photo editing.
छायाचित्र संपादन म्हणजे काय.

- f) What is personality profile feature.
व्यक्ती चित्रणात्मक लेख कशास म्हणतात.
- g) What is the Leader writer.
अग्रलेख लेखक म्हणजे काय.
- h) What is cover story.
कव्हर स्टोरी म्हणजे काय.
2. Explain the nature, meaning and need of editorials. 12
संपादकीय लेखनाचे स्वरूप, अर्थ आणि गरज स्पष्ट करा.
OR
How photo editing is easy by use of computer. Discuss.
संगणकाचा वापर करून छायाचित्र संपादन करणे कसे सोपे झाले आहे, यावर चर्चा करा.
3. What is the importance of letters to editor in news paper. 12
वाचकांची पत्रे या सदराचे वृत्तपत्रातील महत्त्व स्पष्ट करा.
OR
Discuss the different types of feature writing.
वृत्तलेखनाच्या विविध प्रकाराविषयी चर्चा करा.
4. The style of news paper is most importance in editorial writing. Discuss 12
संपादकीय लेखनात वृत्तपत्राच्या शैलीलाही महत्त्व असते यावर चर्चा करा.
OR
Define oped page and story writing state the various characteristics of oped page and story writing.
ऑप एड पेज व वृत्तकथा यांच्या व्याख्या लिहा. ऑप एड पेज व वृत्तकथा यांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
5. Write short note any two. 12
- a) Graphics in news paper
वृत्तपत्रातील ग्राफीक्स.
- b) Research story
संशोधनपर कथा / लेख
- c) Cover story
कव्हर स्टोरी
- d) Editorial page
संपादकीय पृष्ठ

Seat Number

--	--	--	--	--	--

CJ - 102

**History of Press and Other Media
(11020)**

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. All questions carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
6. Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. Write on **any four** of the following.

12

खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- a) What is the contribution of Bhau Mahajan ?
भाऊ महाजन यांचे योगदान काय आहे ?
- b) What is the process of news print production?
वृत्त कागद तयार करण्याची प्रक्रिया काय असते ?
- c) Give details about contribution of 'Dnyan Prakash'.
ज्ञानप्रकाश च्या योगदानाबाबत तपशील द्या.
- d) What is the contribution of Nanasaheb Parulekar for Marathi newspapers?
मराठी वृत्तपत्रांसाठी नानासाहेब परुळेकर यांचे योगदान काय ?
- e) What is importance of 'Sandesh' newspaper for Marathi press?
मराठी पत्रकारितेत 'संदेश' वृत्तपत्राचे महत्त्व काय आहे?
- f) Give details about first newspaper of India.

भारतातील पहिले वृत्तपत्र याबाबतचा तपशील द्या.

g) What are the difficulties of language newspapers?

भाषिक वृत्तपत्रांच्या अडचणी कोणत्या आहेत ?

h) What is your understanding about New Media?

"नव माध्यमे" यासंदर्भात तुमचे आकलन काय आहे ?

2. Critically examine the contribution of newspapers in Khandesh region during 20th Century. 12

'विसाव्या शतकात खानदेशातील वृत्तपत्रांचे योगदान' याबाबत विवेचक भाष्य करा.

OR / किंवा

What is the contribution of Dr. Babasaheb Ambedkar for Marathi journalism?

मराठी पत्रकारितेसाठी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे योगदान काय आहे?

3. "Nations having developed media are more developed than nations with under developed media sector". Do you agree with this statement? Discuss with details. 12

"ज्या देशातील माध्यमे बळकट असतात ते देश कमकुवत माध्यमे असलेल्या देशांपेक्षा अधिक बलशाली असतात". या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात का ? तपशीलासह चर्चा करा.

OR / किंवा

Describe how Marathi newspapers changed due to television and internet?

चित्रवाणी तसेच इंटरनेटमुळे मराठी वृत्तपत्रे कशी बदलली आहेत ?

4. Which leaders started their own newspapers to fight back against British rule? Describe the contribution of these newspapers. 12

इंग्रज सरकारविरुद्ध लढण्यासाठी कोणत्या नेत्यांनी वृत्तपत्रे सुरु केली? त्या वृत्तपत्रांचे योगदान विशद करा.

OR / किंवा

Describe the evolution and development of Cinema in India.

भारतातील चित्रपटांचा उगम आणि विकास विशद करा.

5. Write short notes on any two of the following. 12

थोडक्यात टिपा लिहा कोणत्याही दोन.

a) Gopal Ganesh Agarkar
गोपाळ गणेश आगरकर

b) Prabodhankar Thakare
प्रबोधनकार ठाकरे

c) Deenmitra
दीनमित्र

d) Shatpatre.
शतपत्रे

Seat Number

--	--	--	--	--	--

CJ - 302

Electronics Media and Production (23020)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. If any complication in Marathi version consider English version as original question paper.
इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. All questions carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
6. All questions are compulsory.
सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

1. Write answer on **any four** of the following
कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

12

- a) रेडिओवरील माहितीपट म्हणजे काय?
What is mean by radio documentary.
- b) थेट प्रेक्षपण म्हणजे काय? ते सांगा.
Live telecast means what?
- c) टिल्टिंग म्हणजे काय?
What is tilting?
- d) सीटकॉम म्हणजे काय?
What is sitcom?

- e) दृकश्राव्य कार्यक्रमात संगीताचे महत्त्व सांगा?
What is the importance of a music in audio visual programme.
- f) क्रु म्हणजे काय?
What is crew?
- g) दुरचित्रवाणी प्रक्षेपणाचे प्रकार सांगा?
Explain types of TV transmission?
- h) व्हिडिओ एडिटर/ संकलकाचे काम काय?
What is the job of video editor?
2. दुरदर्शन कार्यक्रमाची निर्मिती याबद्दल माहिती सांगा? 12
Explain the production process of TV programme?
OR / किंवा
रेडिओ जॉकी म्हणजे? त्याचे कामाचे स्वरूप सांगा?
What is radio jockey? And explain its work?
3. इलेक्ट्रॉनिक मिडियाचा वापर समजावून सांगा? 12
Explain briefly the electronic media in use today.
OR / किंवा
रेडिओचा थोडक्यात इतिहास सांगा?
Give a short history of radio.
4. कॅमेराचे दुरदृश्य, मध्यदृश्य, समीप दृश्य याबद्दल उदाहरणासह स्पष्ट करा. 12
Explain camera's long shot, middle & closeup with suitable example.
OR / किंवा
दुरदर्शनवरील माहितीपट निर्मितीची प्रक्रिया सांगा.
Explain the production process of TV documentary.
5. टिपा लिहा कोणत्याही दोन. 12
Write a note on any two.
- a) मॉनिटर
(Monitor)
- b) मोनटाझ
(Montage)
- c) टेलिपॉम्टर
(Teleprompter)
- d) संकलन
(Editing)

Seat Number

--	--	--	--	--	--

CJ - 103

News Reporting and Editing (11030)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. Figures to right indicate full marks.
उजवीकडील बाजूस अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
6. All questions carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Write answer on any four of the following
खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

12

- a) Explain the Headline techniques.
शिर्षक लेखनाचे तंत्र स्पष्ट करा.
- b) Proof-Reading - Explain.
मुद्रित शोधना बद्दल स्पष्ट करा.
- c) What is Dead line?
अंतिम कालमर्यादा म्हणजे काय?
- d) Explain concept of the news.
बातमीची संकल्पना स्पष्ट करा.
- e) Explain importance of photo in news.
छायाचित्राचे बातमीतील महत्व स्पष्ट करा.

- f) What is style book?
शैली पुस्तीका म्हणजे काय?
- g) What is news values?
बातमी मुल्य म्हणजे काय?
- h) Explain Types of Interview.
मुलाखतीचे प्रकार स्पष्ट करा.

2. What is lead? Explain different types of lead. 12
शिरोभाग म्हणजे काय? शिरोभागाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

OR/किंवा

Define news. Explain main types of news.
बातमीची व्याख्या लिहा. बातमीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

3. What is feature. State the difference between news and features. 12
वृत्तलेख म्हणजे काय? वृत्तलेख व बातमी यातील फरक स्पष्ट करा.

OR/किंवा

Explain the types of page layout in detail.
पानाच्या आरेखनाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

4. Give the qualities of Reporter. 12
बातमीदारांची गुणवैशिष्ट्ये सांगा.

OR/किंवा

Explain the importance of local news reporting.
स्थानिक वार्तासंकलनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

5. Write short notes on any two of the following. 12
टिपा लिहा कोणत्याही दोन.

- a) Dummy page
डमी पान
- b) Five 'w' and one 'H'.
सहा 'क' कार
- c) Sport Journalism.
क्रिडा पत्रकारिता
- d) News copy.
बातमीची कॉपी.

Seat Number

--	--	--	--	--	--

CJ - 203

Media Law and Ethics (12030)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB-pencil.
3. Students should note, no supplement will be provided.
4. All questions are compulsory.
5. All questions carry equal marks.

1. Write answers any four of the following.

12

- a) What is Cyber Law?
सायबर कायदा म्हणजे काय?
- b) What is Working Journalist Act?
श्रमिक पत्रकार कायदा म्हणजे काय?
- c) What is Prasar Bharti Act?
प्रसारभारती कायदा म्हणजे काय?
- d) What is Contempt of Court's Act?
न्यायालयाचा अवमान कायदा म्हणजे काय?
- e) What is the right of information Act?
माहिती अधिकाराचा कायदा म्हणजे काय?
- f) Write on the need of Copyright Act.
मुद्रणाधिकार कायद्याची आवश्यकता या विषयी लिहा.
- g) What is yellow Journalism?
पीत पत्रकारिता म्हणजे काय?
- h) What is press freedom?
वृत्तपत्र स्वातंत्र्य म्हणजे काय?

2. Describe the Indian Official Secrets Act. 12
 भारतीय कार्यालयीन गोपनियता कायदा स्पष्ट करा.

OR

What are the major recommendations of first press commission?
 पहिल्या वृत्तपत्र आयोगाच्या प्रमुख शिफारशी कोणत्या.

3. Explain the contempt of Court Act. 12
 न्यायालयाचा अवमान कायदा सविस्तर स्पष्ट करा.

OR

Explain the importance of right to information act in news paper.
 वृत्तपत्रात माहिती अधिकार कायद्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

4. Describe the code of conduct of advertising. 12
 जाहिराती संदर्भातील आचार संहिता विषद करा.

OR

What are the duties of in news paper editor.
 संपादकाच्या वृत्तपत्रातील जबाबदाऱ्या कोणत्या आहेत.

5. Write a short notes any two. 12

- a) Indian Penal Code
 भारतीय दंड विधान / संहिता
- b) Official Secrets Act.
 कार्यालयीन गोपनियता कायदा.
- c) Prasar Bharti Act
 प्रसार भारती कायदा
- d) Case Studies
 व्यष्टी अध्ययन

Seat Number

--	--	--	--	--	--

CJ - 303

Public Relation / Corporate Communication
(23030)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. All questions are compulsory.
सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
6. All question carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Write Answers of any four of the following.

12

- a) What is Private sector PR?
खाजगी क्षेत्रातील जनसंपर्क म्हणजे काय?
- b) Explain the PR Strategies.
जनसंपर्काचे धोरण स्पष्ट करा.
- c) Write in short note about corporate communication.
उद्योगसमूह संवादावर टिप लिहा.
- d) Write in short note about Press Release.
प्रसिद्धी पत्रकावर टिप लिहा.
- e) Duties of PRO.
जनसंपर्क अधिकाऱ्यांची कर्तव्ये.

- f) Explain the Maharashtra Government's PR.
महाराष्ट्र शासनाचा जनसंपर्क स्पष्ट करा.
- g) Write in short note about media planning.
माध्यम नियोजनावर टिप लिहा.
- h) Production of House Journal.
गृहपत्राची निर्मिती.
2. What will be your checklist for Organising a press conference. 12
पत्रकार परिषदेचे आयोजन करतांना तुम्ही कोणती तयारी कराल.
OR / किंवा
What is Public sector PR?
सार्वजनिक क्षेत्रातील जनसंपर्क म्हणजे काय?
3. Define Public relation and write the qualities of good public relations officer? 12
जनसंपर्काचा अर्थ सांगून चांगल्या जनसंपर्क अधिकाऱ्याची गुणवैशिष्ट्ये कोणती ते लिहा.
OR / किंवा
Discuss in detail, the objectives of Special tools in Public Relations.
जनसंपर्कातील विशेष साधनांच्या उद्दिष्टांविषयी सविस्तर लिहा.
4. PR in Private sector is different from PR in public sector. Explain with reasons. 12
खाजगी क्षेत्रातील जनसंपर्क सार्वजनिक क्षेत्रातील जनसंपर्कापेक्षा वेगळा आहे. कारणासह स्पष्ट करा.
OR / किंवा
What are the merits and demerits in house PR department?
अंतर्गत जनसंपर्क विभागाचे फायदे व तोटे विषद करा.
5. Write short Notes any two. 12
- a) Media Campaign.
माध्यम मोहिम.
- b) Media relations.
माध्यम संपर्क.
- c) House Journal.
गृहपत्र.
- d) Educational Public Relations.
शैक्षणिक जनसंपर्क.

Seat Number

--	--	--	--	--	--

CJ - 104

Advertising and Public Relations
(11040)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. If any complication in Marathi version consider English version as original question paper.
इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. All questions carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
6. Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील बाजूस पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. Write answers any four of the following.
खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

12

- a) Write the importance of advertising.
जाहिरातीचे महत्त्व लिहा.
- b) Write the future of Indian advertising.
भारतीय जाहिरातीचे भविष्य यावर लिहा.
- c) What are the media of advertising?
जाहिरातीची माध्यमे कोणती?
- d) What are the code of conduct of adversting?
जाहिरातीची आचारसंहिता म्हणजे काय?
- e) Compare advertising and public relation?
जाहिरात आणि जनसंपर्क यांची तुलना करा.

- f) Who is the father of modern public relation?
अधुनिक जनसंपर्काचे जनक कोणाला म्हणतात.
- g) What is pres-release?
प्रेस रिलीज म्हणजे काय?
- h) Define public relation?
जनसंपर्काची व्याख्या लिहा.

2. Define Advertising? Development of advertising discuss. 12
जाहिरातीची व्याख्या सांगून तीच्या विकासा संबंधी चर्चा करा.

किंवा / OR

Discuss about classified and display advertising in news paper.
वृत्तपत्रातील क्लासीफाईड आणि डिस्प्ले जाहिराती बदल चर्चा करा.

3. What are the elements of good public relation. 12
चांगल्या जनसंपर्काचे घटक कोणते?

किंवा / OR

What are the public relation tools? How you prepare press conference?
जनसंपर्काचे वृत्तपत्रीय साधने कोणती? पत्रकार परीषदेची तयारी कशी कराल.

4. The impact of advertising in this era discuss in details? 12
जाहिरातीचा सध्याच्या युगात समाजावर होणारा परिणाम यावर चर्चा करा.

किंवा / OR

Explain different departments of advertising agency?
जाहिरात संख्येच्या विविध भागांविषयी सविस्तर लिहा.

5. Write short notes any two of the following. 12
खालीलपैकी कोणतेही दोन टिपा लिहा.

- a) R. A. C. E.
आर. ए. सी. इ.
- b) Publicity and propaganda
प्रसिध्दी आणि प्रचार
- c) House General
ग्रहपत्रे
- d) Advertising campaign.
जाहिरात मोहिम

--	--	--	--	--	--

CJ - 204

Management of Media Organization (12040)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. Students should note, no supplement will be provided.
पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. If any complication in Marathi version consider English version as original question paper.
इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. All questions carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
6. Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील बाजूस पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. Write answers of **any four** of the following.
खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- a) Write any two definitions of management.
व्यवस्थापनाच्या कोणत्याही दोन व्याख्या लिहा.
- b) Write any three advantages of management.
व्यवस्थापनाचे कोणतेही तीन प्रमुख फायदे लिहा.
- c) Write any three features of management.
व्यवस्थापनाची कोणतीही तीन वैशिष्ट्ये लिहा.
- d) Explain the importance of readership survey.
वाचक पाहणीचे महत्व विशद करा.
- e) Why the ownership of media is concentrated towards particular group only?
माध्यमांची मालकी मोजक्याच मंडळीकडे का एकवटत जाते?

- f) What is Page making?
पृष्ठमांडणी म्हणजे काय?
- g) Explain the concept Ombudsman in Newspaper Media.
वृत्तपत्रीय लोकपाल (ऑम्बुड्समन) ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- h) Write the four important expenditures of a Newspaper.
वृत्तपत्राचे चार महत्त्वाचे खर्च लिहा.

2. What is Newspaper management? State the qualities of good manager. 12
वृत्तपत्र व्यवस्थापन म्हणजे काय? चांगल्या व्यवस्थापकाचे गुण विशद करा.

OR / किंवा

Describe the function of circulation department and explain the concept of circulation promotion.
वितरण विभागाचे कार्य सांगून 'वितरण वाढ' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

3. Relation between employee and employer increases or decreases the quality of media. Discuss. 12
'मालक आणि कर्मचारी यांच्यातील नाते माध्यमाची गुणवत्ता वाढविते किंवा कमी करते', या विधानाची चर्चा करा.

OR / किंवा

How is 'Market Survey' used as a tool of media development?
माध्यम विकासाचे साधन म्हणून बाजारपेठ सर्वेक्षणाचा उपयोग कशा रितीने होतो, ते स्पष्ट करा.

4. Explain the various types of Media ownerships. 12
माध्यमांच्या मालकी हक्कांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

OR / किंवा

'The nature of Newspaper organization is hardly different from any other business'. Explain this statement.
'वृत्तपत्र व्यवसाय हा आता अन्य उद्योगापेक्षा फारसा वेगळा राहिलेला नाही', हे विधान स्पष्ट करा.

5. Write short notes on any two of the following. 12
खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा.

a) D A V P
डी ए व्ही पी	b) Media scheduling
माध्यमांचे वेळापत्रक
c) Five 'W's and one 'H' for planning.
नियोजनाचे सहा 'क' कार	d) A B C
ए बी सी

Seat Number

--	--	--	--	--	--

CJ - 401

New Media Technology (411)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
3. Students should note, no supplement will be provided.
4. All questions are compulsory.
5. All questions carry equal marks.

1. Describes the advantages and limitations of the TCP / IP protocol.

OR

What is your understanding about ownership and administration of Internet?
Explain with details.

2. What are similarities and differences between information technology and communication technology ?

OR

What is your understanding about "Online News Papers"? Write your opinion about any two online News Papers.

3. Describe the concept of "Cyber Journalism" How is it different from print media ?

OR

What is LAN, MAN & WAN ? Describes uses of these Networks.

4. What are the applications and advantages of optical fibre ?

OR

Explain the concept of search engine ? What are the benefit of these search engines ?

5. Write short notes **any two**.

i) E-learning and E-education	ii) Media convergence.
iii) Advertisement on internet	iv) Cyber Crime.

मराठी रूपांतर

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
6. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. टी.सी.पी. / आय. पी. प्रोटोकॉलचे फायदे आणि मर्यादा विशद करा.
किंवा
इंटरनेटची मालकी आणि प्रशासन या बाबत तुमचे आकलन काय आहे ? तपशिलासह स्पष्ट करा.
2. माहिती तंत्रज्ञान व संज्ञापन तंत्रज्ञान यातील साम्य व भेद कोणते.
किंवा
'ऑन लाईन वृत्तपत्रे' या संदर्भात तुमचे आकलन काय आहे ? कोणत्याही दोन ऑनलाईन वृत्तपत्रांबाबत तुमचे मत लिहा.
3. सायबर पत्रकारिता ही संकल्पना विषद करा. मुद्रित माध्यमांपेक्षा ही पत्रकारिता कशी वेगळी आहे ?
किंवा
लॅन, मॅन आणि वॅन म्हणजे काय ? या जाळ्यांचे (नेटवर्क) उपयोग काय आहेत ?
4. ऑप्टिकल फायबरचे उपयोग व फायदे कोणते आहेत ?
किंवा
शोधयंत्रे (सर्च इंजिन) संकल्पना स्पष्ट करा. या शोध यंत्राचे कोणते फायदे आहेत.
5. टिपा लिहा कोणत्याही दोन.
1) ई-लर्निंग आणि ई-एज्युकेशन
2) माध्यमांचे एकीकरण
3) इंटरनेट वरील जाहिराती
4) सायबर गुन्हेगारी

Seat Number

--	--	--	--	--	--

CJ - 302

**Television Journalism and Production
(312)**

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
3. Students should note, no supplement will be provided.
4. All questions are compulsory.
5. All question carry equal marks.

1. Explain the difference between linear and non-linear editing techniques. 16

OR

Mention the various stages in planning and production of T.V. Interview Programme.

2. What is the difference between single camera shooting and multi camera shooting. 16

OR

Explain the difference between news reading & anchoring.

3. Which are the basic camera shots for shooting? Explain the importance of each camera shots. 16

OR

'Group discussion in T.V. news channel give proper justice of subject'. Write your opinion.

4. Write various stages of Documentary making. 16

OR

Explain the use of colour Balance in T.V. Production.

5. Write short notes any two. 16

a) Sports Reporting	b) T.V. News writing.
c) Voice over	d) Visual communication.

मराठी रुपांतर

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. सर्व प्रश्नांना सोडविणे अनिवार्य आहेत.
6. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. लिनियर आणि नॉन लिनियर संपादन तंत्रातील भेद विशद करा. 16
किंवा
दूरचित्रवाणी मुलाखत कार्यक्रमासाठी नियोजन आणि निर्मिती प्रक्रियेतील विविध टप्पे सांगा
2. एकल कॅमेरा चित्रीकरण आणि बहुकॅमेरा चित्रीकरण यांतील फरक स्पष्ट करा. 16
किंवा
निवेदन आणि वृत्तवाचन यातील फरक स्पष्ट करा.
3. चित्रीकरणासाठी कॅमेराचे मुलभूत शॉट कोणते ? प्रत्येक शॉटचे महत्व सोदाहरण स्पष्ट करा. 16
किंवा
" वृत्त वाहिन्यावर प्रसारित गटचर्चा विषयाला योग्य न्याय मिळवून देतात " तुमची प्रतिक्रिया साधार लिहा.
4. दूरचित्रवाणी माहितीपट निर्मिती प्रक्रियेतील विविध टप्पे सांगा. 16
किंवा
दूरचित्रवाणी कार्यक्रम निर्मितीत रंग संतुलनाची उपयोगिता विषद करा
5. टिपा लिहा कोणत्याही दोन. 16
अ) क्रीडा पत्रकारीता ब) दूरचित्रवाणी बातमी लेखन
क) व्हाईस ओव्हर ड) दृष्य संवाद.
